

Paulina BIEŚ-SROKOSZ

Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie

Wpływ agencji rządowych na samorząd terytorialny w Polsce – wybrane zagadnienia

Stosowanie przez ustawodawcę nietypowych form organizacyjno-prawnych w administracji publicznej wynika z tworzenia przez państwo nowych form jednostek organizacyjnych, które mogą realizować zadania publiczne związane z zaspokajaniem potrzeb społecznych. Wśród tych nietypowych podmiotów wymienić należy agencje rządowe, które stanowią charakterystyczny przykład dostosowania form organizacyjnych administracji do zmieniających się zadań państwowych. Brak wspólnej i jednolitej regulacji prawnej dotyczącej wszystkich agencji, wynika z istniejącego podziału tych podmiotów ze względu na ich charakter prawny. Występują one zarówno jako podmioty prawa cywilnego, jak i podmioty prawa publicznego. Stanowi to podstawę do uznania ich za szczególne podmioty administracji publicznej.

W polskiej doktrynie prawa administracyjnego często niewłaściwie określa się agencje rządowe, dokonując nieprawidłowej ich systematyzacji. Agencje możemy podzielić ze względu na formę organizacyjno-prawną¹ oraz ze względu na rodzaj wykonywanych zadań². Różnorodność tych podmiotów przyczynia się do tego, że nie jest możliwe ujednoczenie form ich tworzenia. Jednakże agencje państwowe, które przyjmują formę państwowych osób prawnych, są tworzone na podstawie ustawy.

¹ Do tej grupy możemy zaliczyć: centralne organy administracji publicznej, jednoosobowe spółki Skarbu Państwa oraz państwowe osoby prawne.

² Do tej grupy możemy zaliczyć: agencje powiernicze, agencje interwencyjne oraz agencje gospodarujące rezerwami państwowymi.

Agencje rządowe³ są podmiotami administracji publicznej, które wykonują szereg zadań administracyjnych, w formach prawnych charakterystycznych nie tylko dla prawa administracyjnego, ale także dla prawa cywilnego. Niemniej jednak wracając do katalogu zadań realizowanych przez agencje, należy wskazać, że ich szczegółowy zakres przedmiotowy jest regulowany w drodze ustawy lub w drodze rozporządzenia. Oznacza to, że normodawca decyduje o tym, jakie zadania administracyjne wykonuje dana agencja rządowa.

Jak wiadomo, zadania administracji publicznej wynikają z jej celu podstawowego⁴, którym jest zaspokajanie rozmaitych, różniących się treścią potrzeb grupowych oraz indywidualnych, związanych z życiem ludzi w poszczególnych wspólnotach. Według F. Longchamps⁵ zadania publiczne wynikają z celu podstawowego i jednocześnie odpowiadają celom cząstkowym administracji publicznej. W konsekwencji cel działalności administracji, przyjmujący formę zadania publicznego, stanowi odzwierciedlenie wartości uznanych przez ustawodawcę. Stąd też, zgodnie z obowiązującym w Polsce porządkiem prawnym, za źródło zadań administracji publicznej wskazuje się konstytucyjne lub ustawowe normy prawne.

Warto także w tym miejscu zaznaczyć, że zadania administracji publicznej są zadaniami państwa jako pierwotnego podmiotu władzy publicznej. To państwo przesądza o tym, kto będzie wykonywał określone zadania, w jakiej formie prawnej. Państwo jako dobro wspólne⁶ obejmuje swym zakresem także instytucje będące nowymi formami organizacyjnymi w administracji, ich organy oraz zadania będące zadaniami publicznymi. Choć z drugiej strony pojęcie zadania publicznego i kompetencji organu administracji publicznej do realizacji tego zadania są kategoriami wzajemnie i nieodłącznie sprzężonymi, ustalającymi prawne podstawy i granice działalności administracji publicznej⁷.

Dostrzegamy zatem, że zarówno zagadnienie funkcjonowania agencji rządowych w Polsce, jak również wykonywania zadań publicznych przez zróżnicowane podmioty (instytucje) administracyjne mogą stanowić tak naprawdę samodzielną problematykę badawczą w doktrynie prawa administracyjnego. Jednakże

³ Nazywane także w artykule jako: agencje państwowe, agencje administracyjne lub po prostu agencje. Do tej grupy należy zaliczyć: Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencję Rynku Rolnego, Agencję Rezerw Materiałowych, Wojskową Agencję Mieszkaniową, Agencję Mienia Wojskowego, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz Agencję Nieruchomości Rolnych.

⁴ Szerzej: F. Longchamps, *Prawo administracyjne i wiedza o nim*, Wrocław 1968, s. 15; J. Boć, [w:] *Prawo administracyjne*, red. J. Boć, Wrocław 2003, s. 15.

⁵ Por. F. Longchamps, *Założenia nauki administracji*, Wrocław 1991, s. 114.

⁶ Szerzej: J. Trzeciński, *Rzeczpospolita dobrem wspólnym wszystkich obywateli*, [w:] *Sądownictwo administracyjne gwarantem wolności i praw obywatelskich 1980–2005*, red. J. Góral, R. Hauser, J. Trzeciński, Warszawa 2005, s. 452 i n.

⁷ Por. T. Rabska, *Prawny mechanizm kierowania gospodarką. Działalność prawodawcza administracji i jej uwarunkowania*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1990, s. 110.

ze względu na temat niniejszego artykułu, uwaga zostanie skupiona wyłącznie na wpływie agencji państwowych, realizujących zadania administracyjne, na samorząd terytorialny w Polsce.

Punktem wyjścia podejmowanej w artykule problematyki badawczej jest analiza realizowanych zadań administracji publicznej przez agencje administracyjne. Warto jednak zaznaczyć, że katalog wykonywanych przez te podmioty zadań jest tak obszerny, że wykracza poza ramy tego artykułu. Stąd też zostaną scharakteryzowane wyłącznie zadania, które po pierwsze wpływają na poprawę funkcjonowania samorządu terytorialnego, a po drugie należą do głównego katalogu zadań agencji państwowej wybranej na potrzeby artykułu.

W wyniku analizy obowiązującego systemu prawnego w Polsce należy stwierdzić, że agencje rządowe takie jak: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Agencja Nieruchomości Rolnych wpływają w znacznej mierze na kondycję samorządu terytorialnego zarówno na poziomie regionalnym, jak również ogólnopolskim. Stąd też podmioty te będą stanowić główny przedmiot badawczy podejmowanej w artykule problematyki.

Przechodząc do poszczególnych działań agencji rządowych, należy podkreślić, że katalog zadań realizowanych przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) w głównej mierze opiera się na wspieraniu rozwoju nie tylko innowacyjnych przedsiębiorstw czy też konkurencyjności polskiej gospodarki, ale również regionów położonych we wschodniej części Polski. Nie sposób wymienić i opisać wszystkich działań podejmowanych przez PARP, dlatego też w niniejszym artykule uwaga zostanie skupiona wyłącznie na tych najważniejszych. Punktem wyjścia dla podejmowanej w pracy problematyki badawczej będzie scharakteryzowanie, w sposób syntetyczny, trzech programów operacyjnych: Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (PO IG), Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) oraz Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW), w ramach których PARP udziela pomocy finansowej poszczególnym podmiotom.

Dokonując analizy pierwszego z programów, czyli Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka⁸, należy wskazać, że jego głównym celem jest

⁸ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007–2013 (PO IG) jest jednym z instrumentów realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007–2013 (NSRO). NSRO określa krajowe ramy interwencji w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności, a także zasady koordynacji pomiędzy polityką spójności Unii Europejskiej i właściwymi krajowymi politykami sektorowymi i regionalnymi. Ponadto NSRO określa mechanizmy koordynacji pomiędzy programami współfinansowanymi ze środków EFRR, EFS, Funduszu Spójności a tymi, które są współfinansowane w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Europejskiego Funduszu Rybackiego, a także Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz innymi instrumentami finansowymi. Zgodnie z systemem realizacji NSRO to minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego odpowiada za przygotowanie projektu PO IG, który

ułatwienie dostępu do finansowania innowacyjnych przedsięwzięć podejmowanych przez małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP). W ramach tego programu realizowane są działania promocyjne zarówno na rzecz gospodarki, eksportu, jak i wzmocnienia wizerunku Polski, jako kraju atrakcyjnego dla inwestorów⁹. Jak wynika z dokumentu pt.: *Szczegółowy opis priorytetów Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007–2013*¹⁰ głównym celem programu jest rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa. Cel ten może zostać osiągnięty przez realizację ściśle określonych zadań, tj.: zwiększenia innowacyjności przedsiębiorstw, wzrostu konkurencyjności polskiej nauki, zwiększenia roli nauki w rozwoju gospodarczym, zwiększenia udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym, tworzenia trwałych i lepszych miejsc pracy oraz wzrostu wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce¹¹. W przypadku Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości uczestniczy ona w 13-stu działaniach PO IG w ramach nastę-

pełni rolę koordynatora prac: ministra właściwego do spraw gospodarki, ministra właściwego do spraw turystyki, ministra właściwego do spraw nauki oraz ministra właściwego do spraw informatyzacji.

Zob.: http://www.poig.gov.pl/Dokumenty/Lists/Dokumenty%20programowe/Attachments/116/Program_Innowacyjna_Gospodarka_zatwierdzony_przez_KE_22122011.pdf, s. 6.

⁹ <http://www.parp.gov.pl/index/index/498>.

¹⁰ Dokument został opracowany na podstawie Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007–2013 zatwierdzonego decyzją Komisji Europejskiej z dnia 1 października 2007 r. oraz uchwałą Rady Ministrów z dnia 30 października 2007 r. Dokument dostępny jest na stronie: http://www.poig.gov.pl/Dokumenty/Lists/Dokumenty%20programowe/Attachments/115/Uszczegolowienie_21122012.pdf.

¹¹ Przyjęta strategia PO IG zakłada kompleksowe wsparcie innowacyjnych przedsięwzięć przedsiębiorców w zakresie prowadzenia prac B+R, inwestycji oraz doradztwa i szkoleń niezbędnych do realizacji inwestycji, jako działań przyczyniających się do wzmocnienia ich pozycji konkurencyjnej na Jednolitym Rynku Europejskim oraz na rynkach międzynarodowych i w konsekwencji kreujących trwałe i lepsze miejsca pracy w innowacyjnych przedsiębiorstwach. Celem ułatwienia tworzenia, transferu oraz wdrożenia nowych rozwiązań zarówno technologicznych, jak i organizacyjnych przez przedsiębiorców, wsparciem zostanie objęte szeroko rozumiane otoczenie biznesu, w szczególności o znaczeniu ponadregionalnym. W ramach działań mających na celu zwiększenie efektywności funkcjonowania instytucji otoczenia biznesu przewiduje się również wsparcie sektora nauki działającego na rzecz zwiększania innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki poprzez wsparcie działalności naukowej zaspakajającej potrzeby przedsiębiorców oraz zapewniającej podaż najnowocześniejszych rozwiązań technologicznych dla gospodarki, jak również dofinansowanie infrastruktury nauki. Jednocześnie wsparciem objęte zostaną kluczowe z punktu widzenia całej gospodarki instytucje wspierające wzrost innowacyjności firm oraz rozwój przedsiębiorczości, w tym sieci tych instytucji, silne ośrodki innowacyjności oraz instytucje dostarczające kapitał na realizację przedsięwzięć innowacyjnych. Ponadto, wsparciem zostaną objęte projekty w zakresie kooperacji w sferze gospodarki i nauki, obejmującej zarówno przedsiębiorców, jak i instytucje otoczenia biznesu, w tym jednostki naukowe. Przyczyni się ono do zwiększenia efektów synergii uzyskiwanej dzięki współpracy, przyspieszenia dyfuzji nowych rozwiązań, a także zwiększenia efektywności działań podejmowanych przez przedsiębiorców i instytucje otoczenia biznesu. Zob. szerzej: Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007–2013, op. cit., s. 5–6.

pujących osi priorytetowych: badania i rozwój nowoczesnych technologii; **kapi-
tal** dla innowacji; inwestycja w innowacyjne przedsięwzięcia; dyfuzja innowacji;
polska gospodarka na rynku międzynarodowym; społeczeństwo informacyjne –
zwiększenie innowacyjności gospodarki. Wszystkie te osie priorytetowe mają na
celu wspieranie innowacyjności oraz działań, które ją wspomagają¹².

Biorąc pod uwagę przyjętą strategię w Programie Operacyjnym Innowacyjna
Gospodarka, warto podkreślić, że oprócz działań ukierunkowanych na wsparcie
przedsiębiorców, ważnym jej elementem jest budowa społeczeństwa informacyj-
nego. Na dofinansowanie mogą liczyć przedsiębiorcy, którzy opracują tworzenie
elektronicznych usług publicznych na rzecz obywateli i przedsiębiorców za
pomocą przebudowy zaplecza administracji publicznej oraz utworzenia w pełni
zintegrowanych platform internetowych. Dzięki temu będzie możliwe świadczenie
usług publicznych drogą elektroniczną w kluczowych dla prowadzenia
działalności gospodarczej obszarach, m.in.: rozliczeń podatkowych, ceł, opłat
administracyjnych. Wprowadzenie zintegrowanego systemu informatycznego
elektronicznych usług publicznych umożliwić ma nie tylko przesyłanie danych
między poszczególne platformy, rejestry elektroniczne, ale także między urzędami
administracji publicznej.

W ramach priorytetu *Spoczezeństwo informacyjne – zwiększanie innowa-
cyjności gospodarki* realizowane jest działanie: *Przeciwdziałanie wykluczeniu
cyfrowemu – eInclusion*. Zgodnie z założeniami zawartymi w dokumencie pro-
gramowym, działanie to polega na sfinansowaniu dostępu do Internetu osobom
objętym systemem wsparcia społecznego lub niepełnosprawnych, zagrożonych
wykluczeniem cyfrowym. Dofinansowanie przekazywane jest jednostkom samo-
rządu terytorialnego lub ich konsorcjom, a także organizacjom pozarządowym,
które są odpowiedzialne za kompleksową realizację działań związanych z udzie-
leniem wsparcia uprawnionym gospodarstwom domowym na terenie danej gmi-
ny. Projekt ten jest skierowany docelowo do mieszkańców gminy¹³, która speł-

¹² Przez innowacyjność w PO IG rozumie się wdrożenie nowości do praktyki gospodarczej. Uszczegóławiając tę definicję, przez innowację rozumie się wprowadzenie do praktyki nowego lub znacząco ulepszonych rozwiązania w odniesieniu do produktu (towaru lub usługi), procesu, marketingu lub organizacji. Por. Oslo Manual, Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data, wydanie trzecie z 2005 r., wspólna publikacja OECD (Organisation for Economic Co-Operation and Development) oraz Eurostat (Statistical Office of the European Communities).

¹³ Grupy docelowe: gospodarstwa domowe spełniające kryterium dochodowe upoważniające do otrzymania wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej; gospodarstwa domowe spełniające kryterium dochodowe upoważniające do otrzymania wsparcia w ramach systemu świadczeń rodzinnych; dzieci i młodzież ucząca się z rodzin w trudnej sytuacji materialnej i społecznej uprawniającej do uzyskania stypendiów socjalnych, typowana do otrzymania wsparcia we współpracy ze szkołą oraz/lub ośrodkami pomocy społecznej; osoby niepełnosprawne ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub z orzeczeniem równoważnym; rodziny zastępcze; rodzinne domy dziecka, samotni rodzice; osoby z grupy 50+, których przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie; jednostki podległe beneficjentowi (w tym: biblioteki

nia ściśle określone warunki. W trakcie wdrażania tego projektu realizowane są jednocześnie działania, mające na celu zapewnić jego efektywne wprowadzenie. Do tej grupy należy zaliczyć następujące czynności podejmowane na poziomie poszczególnych regionów: prowadzenie działań koordynacyjnych na poziomie strategicznym w celu ograniczenia barier w dostępie do Internetu, przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia cyfrowego, wspieranie potencjalnych beneficjentów w zakresie prowadzonych inwestycji, zwiększenie dostępu do wiedzy i innowacyjnych rozwiązań technologicznych (wsparcie doradcze), prowadzenie działań informacyjnych oraz szkoleniowych (organizowanie seminariów, konferencji, akcji szkoleniowych i edukacyjnych).

Kolejnym przykładem wskazującym na znaczny wpływ Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości na poprawę jakości życia wspólnoty samorządowej w Polsce jest projekt *Zapewnienie dostępu do Internetu na etapie „ostatniej mili”*, w którym Agencja, przy udziale poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego wspiera, dostęp mieszkańców do Internetu szerokopasmowego. Pomoc w tym zakresie polega przede wszystkim na częściowym lub całkowitym pokryciu kosztów dostępu do Internetu ponoszonych przez gospodarstwa domowe. Jednakże takie działanie będzie możliwe wyłącznie wtedy, gdy to gospodarstwo z przyczyn ekonomicznych jest zagrożone wykluczeniem cyfrowym. W tym przypadku bezpośrednim beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego, która powinna dokonać identyfikacji docelowej grupy użytkowników, a także zapewnić koordynację tego projektu.

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości w ramach działań wspierających jednostki samorządu terytorialnego, dofinansowuje także projekty mające na celu zwiększenie atrakcyjności Polski dla środowiska biznesowego, a także konkurencyjności produktów turystycznych o znaczeniu ponadregionalnym¹⁴. Takie cele mogą zostać osiągnięte za pomocą projektu *Rozwój sieci centrów obsługi inwestorów i eksporterów oraz powstawanie nowych terenów inwestycyjnych* (poddziałanie 6.2.1 Wsparcie dla sieci centrów obsługi inwestorów i eksporte-

publiczne, instytucje kultury, szkoły, publiczne placówki opiekuńczo-wychowawcze położone na obszarze działania beneficjenta, publiczne domy pomocy społecznej) – w ramach działań koordynacyjnych prowadzonych przez beneficjenta.

¹⁴ **W ramach 6. osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:** a) instytucje otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym wspierające promocję gospodarczą i turystyczną Polski; b) instytucje otoczenia biznesu działające w branży turystycznej; c) instytucje publiczne, w tym państwowe osoby prawne; d) jednostki samorządu terytorialnego; e) przedsiębiorcy. W ramach 6. osi priorytetowej planuje się osiągnięcie następujących rezultatów: a) wzrost liczby MSP eksportujących i sprzedających na JRE; b) rozwój sieci centrów obsługi inwestorów oraz stref inwestycyjnych, c) zwiększenie dostępu do systemów informacyjnych wspierających promocję sprzedaży na JRE i eksport oraz pozyskiwanie inwestycji i ich obsługę; d) zwiększenie wiedzy o potencjale i możliwościach polskiej gospodarki; e) zwiększenie ruchu turystycznego w Polsce; f) wzrost rozpoznawalności marki „Polska”; g) wzrost wartości eksportu.

rów oraz poddziałanie 6.2.2 Wsparcie działań studyjno-koncepcyjnych w ramach przygotowania terenów inwestycyjnych dla projektów inwestycyjnych). Jednostki samorządu terytorialnego mogą również starać się o dofinansowanie w ramach dwóch projektów: *Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym* oraz *Regionalnych Programów Operacyjnych*, w celu stworzenia produktów turystycznych, które będą wykorzystywane w akcjach promocyjnych Polski. Warto podkreślić, że w przypadku wzrostu ruchu turystycznego, wykonanie powyższego projektu, mogłoby się przyczynić do rozwoju społeczno-gospodarczego kraju¹⁵.

Przechodząc z kolei do ostatniego z programów realizowanych przez PARP, tj.: Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej¹⁶, należy zaznaczyć, że wsparcie uzyskują przede wszystkim przedsięwzięcia związane z usprawnieniem sieci drogowej, przygotowaniem terenów pod inwestycje, rozwojem uczelni, infrastruktury kongresowej, parków technologicznych, szerokopasmowych sieci dostępu do Internetu i rozwojem ekologicznego transportu publicznego. Dofinansowane przeznaczone jest na projekty, które mogą przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej pięciu wschodnich województw¹⁷. Ponadto fundusze strukturalne mogą w sposób pośredni przyczynić się do pobudzenia innowacyjności i przedsiębiorczości wśród mieszkańców. Odnosząc się do danych finansowych, należy podkreślić, że pieniądze pozyskane na lata 2007–2013 w celu realizacji Programu są przeznaczane głównie na budowę lub modernizację dróg – prawie 663 mln euro oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej – ponad 337 mln euro. Na inwestycje infrastrukturalne w wojewódzkich ośrodkach wzrostu¹⁸ w zakresie rozwoju systemów miejskiego transportu zbiorowego oraz infrastruktury turystyki kongresowej i targowej przeznaczono łącznie 452,6 mln euro. Kolejne 407 mln euro przewiduje się na tworzenie i udostępnienie przedsiębiorcom infrastruktury przeznaczonej do prowadzenia innowacyjnej działalności

¹⁵ Za przykład mogą posłużyć np. „ciupagi”, które stanowią charakterystyczny produkt turystyczny dla terenów górskich; „obrazki z ruchomym piaskiem” są produktem turystycznym charakterystycznym dla terenów nadmorskich, itp. Dofinansowanie w ramach tego projektu ma na celu wspieranie nie tylko producentów danej jednostki samorządu terytorialnego, ale także w dłuższej perspektywie „przyciągnąć” turystów zarówno do wypoczynku, jak i kupna produktu, będącego znakiem charakterystycznym dla danego regionu.

¹⁶ lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie.

¹⁷ Celem Programu jest „Przyspieszenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju”. Cel ten może zostać osiągnięty przez realizację celów szczegółowych: Cel I: Stymulowanie rozwoju konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy; Cel II: Zwiększenie dostępu do Internetu szerokopasmowego w Polsce Wschodniej; Cel III: Rozwój wybranych funkcji metropolitalnych miast wojewódzkich; Cel IV: Poprawa dostępności i jakości powiązań komunikacyjnych województw Polski Wschodniej; Cel V: Zwiększenie roli zrównoważonej turystyki w gospodarczym rozwoju makroregionu; Cel VI: Optymalizacja procesu wdrażania PO RPW.

¹⁸ Wojewódzkie ośrodki wzrostu stanowią w ramach PO RPW działanie, którego celem jest rozwój wybranych funkcji metropolitalnych miast wojewódzkich.

gospodarczej. Nakłady na infrastrukturę teleinformatyczną zaplanowaną na lata 2007–2013 w ramach Programu mają wynieść 255 mln euro, a około 47,5 mln euro zainwestowanych zostanie w budowę ścieżek rowerowych i rozwój usług turystycznych. Oprócz środków z Unii Europejskiej na realizację Programu planowane jest przeznaczenie ponad 400 mln euro z publicznych środków krajowych tj. z budżetu państwa i z budżetów jednostek samorządu terytorialnego¹⁹.

W przypadku kolejnej agencji państwowej, tj. Agencji Nieruchomości Rolnych (ANR) należy nadmienić, że jest państwową osobą prawną, która podejmuje i realizuje zadania związane z polityką rolną państwa, w szczególności w zakresie: tworzenia oraz poprawy struktury obszarowej gospodarstw rodzinnych; tworzenia warunków sprzyjających racjonalnemu wykorzystaniu potencjału produkcyjnego Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa; restrukturyzacji oraz prywatyzacji mienia Skarbu Państwa użytkowanego na cele rolnicze; obrotu nieruchomościami i innymi składnikami majątku Skarbu Państwa użytkowanymi na cele rolne; administrowania zasobami majątkowymi Skarbu Państwa przeznaczonymi na cele rolne; zabezpieczenia majątku Skarbu Państwa; inicjowania prac urządzeniowo-rolnych na gruntach Skarbu Państwa oraz popierania organizowania na gruntach Skarbu Państwa prywatnych gospodarstw rolnych; wykonywania praw z udziałów i akcji w spółkach hodowli roślin uprawnych oraz hodowli zwierząt gospodarskich o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej. Agencja jest podmiotem, który jako instytucja powiernicza Skarbu Państwa, dysponuje przysługującymi mu prawami²⁰. Jednakże z uwagi na ramy pracy nie jest możliwe szersze omówienie tej problematyki.

Agencja, obejmując we władanie powierzone składniki mienia Skarbu Państwa, wykonuje we własnym imieniu prawa i obowiązki z nimi związane w stosunku do osób trzecich, jak również we własnym imieniu wykonuje związane z tymi składnikami obowiązki publicznoprawne. ANR wykonuje w imieniu własnym prawa i obowiązki związane z mieniem Skarbu Państwa powierzonym Agencji po zlikwidowanym państwowym przedsiębiorstwie gospodarki rolnej, w tym również prawa i obowiązki wynikające z decyzji administracyjnych. Dlatego może, w drodze umowy, nieodpłatnie przekazać nieruchomości wchodzące w skład Zasobu na własność: jednostce samorządu terytorialnego²¹, osobom bez-

¹⁹ Dane opublikowane na stronie internetowej: <http://porpw.parp.gov.pl/>.

²⁰ Por. Post. SN z dnia 9 maja 2000 r., IV CKN 29/00 (LEX nr 52672).

²¹ a) na cele związane z realizacją inwestycji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych (Dz. U. Nr 143, poz. 963); b) w celu umożliwienia realizacji miejscowego planu odbudowy, o którym mowa w ustawie z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu (Dz. U. Nr 84, poz. 906 oraz z 2010 r. Nr 149, poz. 996); c) nieruchomości przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy na cele związane z realizacją in-

robotnym bez prawa do zasiłku, które przez okres co najmniej 5 lat były pracownikami państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej²².

Podstawą prawną do przekazania gminie nieodpłatnie nieruchomości wchodzącej w skład Zasobu jest art. 24 ust. 5 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (u.g.n.r.)²³. Gmina jako jednostka samorządu terytorialnego może otrzymać nieruchomość, pod warunkiem wykorzystania jej do ściśle określonych celów, tj.: na cele związane z realizacją inwestycji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych; w celu umożliwienia realizacji miejscowego planu odbudowy, o którym mowa w ustawie z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu oraz nieruchomości przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy na cele związane z realizacją inwestycji infrastrukturalnych służących wykonywaniu zadań własnych w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji publicznej, kultury i kultury fizycznej.

Na marginesie rozważań, warto zaznaczyć, że zgodnie z postanowieniem zawartym w art. 902¹ K.c. przez umowę przekazania należy rozumieć sytuację, w której właściciel nieruchomości zobowiązuje się nieodpłatnie przenieść na gminę albo Skarb Państwa własność tej nieruchomości. Skarb Państwa może zawrzeć umowę przekazania nieruchomości, gdy gmina miejsca położenia całej albo części nieruchomości nie skorzystała z zaproszenia do jej zawarcia w terminie trzech miesięcy od dnia złożenia zaproszenia przez właściciela nieruchomości.

Należy zwrócić uwagę, iż zgodnie z § 7 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 26 stycznia 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Agencji Nieruchomości Rolnych oraz gospodarki finansowej Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa²⁴ Agencja może udzielić jednostce samorządu terytorialnego bezzwrotnej pomocy finansowej w związku z:

westycji infrastrukturalnych służących wykonywaniu zadań własnych w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji publicznej, kultury i kultury fizycznej.

²² Nieruchomości rolne o powierzchni do 2 hektarów – na cele związane z zalesianiem, o którym mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. Nr 229, poz. 2273, ze zm.).

²³ Ustawa z dnia 19 października 1991 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 233, poz. 1382).

²⁴ Dz. U. z 2007 r. Nr 24, poz. 159.

budową, remontem oraz przebudową obiektów infrastruktury technicznej oraz innego majątku, przekazanych na podstawie art. 43 ust. 2, art. 44 i 48 u.g.n.r., bez uprzedniego doprowadzenia ich do należytego stanu technicznego. Warto nadmienić, że w trybie art. 48 ust. 1 u.g.n.r. ANR może wydzielić z Zasobu majątek z niezbędnymi gruntami, służący wykonywaniu innej działalności niż gospodarcza, w celu nieodpłatnego przekazania na własność gminie. Nieodpłatne przekazanie na rzecz gminy nieruchomości zabudowanej, związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej, może nastąpić jedynie w trybie art. 25 ust. 4 u.g.n.r. na cele związane z inwestycjami infrastrukturalnymi służącymi wykonywaniu zadań własnych, bez możliwości udzielenia przez Agencję bezzwrotnej pomocy finansowej na remont i adaptację takich budynków.

Zgodnie z art. 24 ust. 5 u.g.n.r. Agencja Nieruchomości Rolnych nie ma obowiązku nieodpłatnego przekazywania nieruchomości Zasobu na własność w każdym przypadku, gdy jednostka samorządu terytorialnego zwróci się z takim wnioskiem. Dlatego też, aby Agencja mogła tego dokonać, jednostka ta musi wykazać, że realizowana na tej nieruchomości inwestycja infrastrukturalna²⁵ służy wykonaniu jej zadań własnych. Ponadto jednostka ta powinna wykazać, iż inwestycja ta nie zostanie zrealizowana na gruntach komunalnych, a także określić na podstawie właściwej dokumentacji powierzchnię niezbędną do realizacji przedmiotowej inwestycji.

Gmina zainteresowana nieodpłatnym nabyciem nieruchomości występuje z wnioskiem do Agencji z własnej inicjatywy. Wniosek powinien określać w szczególności cele przeznaczenia nieruchomości oraz informację o tym, że dana nieruchomość przeznaczona jest w planie zagospodarowania przestrzennego jako nieruchomość na realizację infrastrukturalnych zadań własnych gminy. Istotne jest, aby zostały spełnione wszystkie powyższe przesłanki, ponieważ niespełnienie ich prowadzić będzie w ostateczności do odmowy przekazania nieruchomości gminie. Wynika to z faktu, że Agencja bierze pod uwagę, czy dana nieruchomość jest przeznaczona w planie zagospodarowania przestrzennego na realizację zadań własnych gminy, czy też jest już przeznaczona na cele komercyjne. Jednakże w przypadku wypełnienia tych dwóch przesłanek przez gminę i jednocześnie wyrażenie zgody na nieodpłatne przekazanie nieruchomości przez ANR powinno prowadzić do etapu zmierzającego do zawarcia właściwej w tym celu umowy. Warto zaznaczyć, że zanim dojdzie do podpisania umowy przez te dwie strony, mogą one wcześniej sporządzić protokół uzgodnień. W tym dokumencie określone są stanowiska zarówno gminy, jak i Agencji wobec konkretnej

²⁵ Pojęcie inwestycji infrastrukturalnej obejmuje infrastrukturę techniczną, socjalną i usługową oraz obiekty oświaty, zdrowia i kultury. Natomiast przez samo pojęcie infrastruktury należy rozumieć podstawowe urządzenia, budynki i instytucje usługowe, których istnienie jest niezbędne do prawidłowego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa. Art. 36 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 32, poz. 191, z późn. zm.).

nieruchomości. Sporządzenie tego protokołu stanowi dla obu stron pewnego rodzaju gwarancję i podstawę do zawarcia właściwej umowy, która wymaga dochowania formy aktu notarialnego²⁶.

Wpływ Agencji Nieruchomości Rolnych na samorząd terytorialny jest znaczny, w szczególności, biorąc pod uwagę, że na przekazanych samorządom gruntach powstają boiska piłkarskie, koszykarskie oraz inne obiekty sportowe służące głównie dzieciom i młodzieży. Ponadto tworzone są nowe szkoły, domy kultury, świetlice, place zabaw oraz tereny rekreacyjne. Należy podkreślić, że oddziały Agencji w całym kraju przekazują też grunty pod obiekty użyteczności publicznej, tj.: hydrofornie, studnie głębinowe, parkingi samochodowe, przepompownie i oczyszczalnie ścieków, bazy Ochotniczej Straży Pożarnej, infrastrukturę przeciwpożarową, przystanki i pętle autobusowe. ANR wspiera także dziedzictwo historyczne Polski, przekazując na rzecz społeczności lokalnych obiekty zabytkowe.

Warto jeszcze raz podkreślić, że przekazanie nieruchomości odgrywa szczególne znaczenie dla gmin biednych, których nie stać jest na zakup gruntów. Brak realizacji nałożonych przez państwo zadań o charakterze publicznym mogłoby doprowadzić do naruszenia ważnego interesu publicznego. Zatem nie ma wątpliwości, że gmina jako jednostka samorządu terytorialnego, będąca najbliższej obywateli, odgrywa znaczącą, a nawet czasami kluczową rolę w ich życiu codziennym.

Nie ulega wątpliwości, że także znaczący wpływ na rozwój jednostek samorządu terytorialnego ma Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Agencja wykonuje bardzo obszerny katalog zadań, który pod względem przedmiotowym dotyczy działań mających na celu wspieranie rolników, gospodarstw rolnych oraz ogólnej „kondycji” systemu gospodarczego w Polsce. Jednym z kluczowych programów realizowanych przez ARiMR jest *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW)*²⁷, który określany jest na dany okres czasu. Ak-

²⁶ Zob. P. Bieś-Srokosz, *Prawne zagadnienie przekazania nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa przez Agencję Nieruchomości Rolnych na przykładzie gminy*, [w:] *Samorząd terytorialny. Zasady–Finanse–Marketing*, red. M. Stych, Częstochowa–Tęzew 2013, s. 125.

²⁷ Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2007 r. Nr 64, poz. 427 z późn. zm.) program jest realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i obejmuje następujące działania: 1) szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie; 2) ułatwianie startu młodym rolnikom; 3) renty strukturalne; 4) modernizacja gospodarstw rolnych; 5) zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej; 6) poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa przez: a) scalanie gruntów, b) gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi; 7) uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności; 8) działania informacyjne i promocyjne; 9) wspieranie gospodarstw rolnych niskotowarowych w fazie restrukturyzacji; 10) grupy producentów rolnych; 11) korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów; 12) wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach, gospodarowania (ONW); 13) płatności dla obszarów NATURA 2000

tualnie udzielana jest pomoc z PROW przypadający na lata 2007–2013. W ramach PROW uruchomione zostały 23 działania podzielone na cztery tzw. osie: oś 1 – *Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego*²⁸; oś 2 – *Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich*²⁹; oś 3 – *Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej*³⁰ oraz oś 4 – *Leader*³¹. Wśród nich znajduje się specjalna pomoc skierowana do rolników, których gospodarstwa zostały zniszczone podczas powodzi w 2010 r. Piętnaście działań z tego programu wdraża ARiMR, sześć samorządy wojewódzkie a po jednym Agencja Rynku Rolnego i Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa (FAPA), gdzie 85% z dostępnych w ramach PROW 2007–13 środków jest już „zakontraktowana”³².

W ramach tego Programu udzielana jest pomoc finansowa: rolnikom, przedsiębiorcom i lokalnym samorządom oraz właścicielom lasów, która przeznaczona jest na budowę nowoczesnego, konkurencyjnego sektora rolno-spożywczego i leśnictwa, prowadzenie działalności rolniczej zgodnej z ochroną środowiska naturalnego, na rozwój kultury i zachowanie tradycji na wsi oraz działania na rzecz podniesienia jakości życia mieszkańców wsi i ich aktywizacji gospodarczej.

Nie ulega wątpliwości, że PROW 2007–2013 jest projektem, który wspiera jednostki samorządu terytorialnego w Polsce, w ramach przyznawanych środków

oraz związanych z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej; 14) program rolnośrodowiskowy; 15) zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne; 16) odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych; 16a) przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych; 17) różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej; 18) tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw; 19) podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej; 20) odnowa i rozwój wsi; 21) wdrażanie lokalnych strategii rozwoju; 22) wdrażanie projektów współpracy; 23) funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacje.

²⁸ 111. Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie; 112. Ułatwianie startu młodym rolnikom; 113. Renty strukturalne; 114. Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów; 121. Modernizacja gospodarstw rolnych; 123. Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej; 125. Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa; 126. Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych; 132. Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności; 133. Działania informacyjne i promocyjne; 142. Grupy producentów rolnych.

²⁹ 211, 212. Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW); 214. Program rolnośrodowiskowy (Płatności rolnośrodowiskowe); 221, 223. Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne; 226. Odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych.

³⁰ 311. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej; 312. Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw; 321. Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej; 313, 322, 323. Odnowa i rozwój wsi.

³¹ 413. Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju; 421. Wdrażanie projektów współpracy; 431. Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja.

³² <http://www.arimr.gov.pl/pomoc-unijna/prow-2007-2013-podstawowe-informacje.html>.

finansowych z określonego działania lub poddziałania tego programu. Największe zmiany, które mogły się dokonać dzięki środkom finansowych z tego programu, widoczne są w gminach, w szczególności wiejskich. Aktualnie polska wieś może zaoferować nie tylko świeże, czyste powietrze czy spokój, ale także coraz wyższy standard życia, który możemy porównać ze standardem w bogatych miastach. Pomoc z działania *Odnowa i rozwój wsi*³³ ukierunkowana jest na inwestycje, dzięki którym podniesiony jest komfort życia mieszkańców gmin, a także miejsce zabaw dla dzieci. Zgodnie z danymi³⁴ wsparcie finansowe, przypadające na lata 2007–2013, sięga około 5 mld zł, które jest skierowane do gmin oraz instytucji kultury, których organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego. Wdrażanie tego działania zostało przekazane Samorządom Województw, natomiast Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa została zobligowana do wypłacania środków finansowych po zrealizowaniu i rozliczeniu inwestycji przez beneficjentów. Skorzystanie z pomocy jest możliwe przy wykorzystaniu jednego z dwóch sposobów działania. Mimo że w obu przypadkach można ubiegać się o dofinansowanie w wysokości maksymalnie do 500 tys. zł dla jednej miejscowości, to istotna różnica tkwi w poziomie dofinansowania oraz podmiocie posiadającym uprawnienie do jego przedłożenia.

Wniosek w ramach *Odnowa i rozwój wsi* należy przedłożyć do właściwego terytorialnie Samorządu Województwa, jednakże przy kwocie 500 tys. zł, poziom dofinansowania wyniesie 75 % kosztów kwalifikowanych poniesionych na realizację danej inwestycji³⁵. Warto podkreślić, że w przypadku wyboru takiej formy wsparcia, kwota przeznaczona do wykorzystania w skali całego kraju sięga pułapu ok. 2,42 mld zł. Z aktualnych danych wynika, że od 2007 roku do końca 2012 roku Samorzady Województw zawarły umowy z 5588 podmiotami wnioskującymi o przyznanie pomocy.

Beneficjenci mogą także skorzystać z drugiej drogi pomocy, która polega na złożeniu wniosku o wsparcie za pośrednictwem działającej na danych obszarze Lokalnej Grupy Działania (LGD). Grupa ta przyjmuje wnioski w ramach działania *Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju*. Głównym zadaniem LPD jest weryfikacja przedłożonego wniosku pod względem zgodności z lokalną strategią rozwoju, a następnie przekazywany do Samorządu Wojewódzkiego, w celu dokonania oceny merytorycznej. W tym zakresie pomoc przyznawana beneficjen-

³³ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. Nr 38, poz. 220) oraz Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lutego 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania Odnowa i rozwój wsi objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013.

³⁴ Biuletyn Informacyjny 10/2012, Warszawa 2012, s. 29.

³⁵ Ibidem, s. 30.

tom może wynieść maksymalnie 500 tys. zł, przy poziomie dofinansowania 80% kosztów kwalifikowanych.

Pomoc finansowa przyznana gminom w ramach tego projektu została przeznaczona w głównej mierze na unowocześnienie infrastruktury publicznej. Chodzi tu przede wszystkim o inwestycje w budynki pełniące funkcje rekreacyjne, sportowe lub społeczno-kulturowe, na przykład: świetlice, domy kultury, sale do ćwiczeń. Ponadto dokonano budowy placów zabaw, ścieżek rowerowych, pieszych szlaków turystycznych, a także odnowy budynków sakralnych oraz cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa pilotuje w ramach PROW 2007–2013 działanie *Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej*³⁶, które polega na realizacji projektów dotyczących budowy lub modernizacji targowisk. Zważywszy na fakt, że o pomoc mogą się ubiegać gminy i związki międzygminne, projekt może być realizowany w miejscowości liczącej nie więcej niż 50 tys. mieszkańców. Głównym założeniem tego działania jest przede wszystkim poprawa warunków prowadzenia działalności na obszarach wiejskich przez poprawę infrastruktury handlowej, rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i sprzedaży. Podmiotem wdrażającym są Samorządy Województw, które od połowy lipca 2011 r. zostały uprawnione do ogłaszania naborów o przyznanie tejże pomocy. Warto nadmienić, że w 2012 r. wszystkie województwa w Polsce przeprowadziły pierwszy nabór wniosków na budowę lub modernizację targowisk.

Warto w tym miejscu podkreślić, że pomoc przyznawana w ramach PROW 2007–2013 dotyczy także mikroprzedsiębiorstw. Działanie *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw*³⁷ skierowane jest do przedsiębiorców, którzy podejmują lub rozwijają działalność w zakresie: usług dla ludności, sprzedaży hurtowej lub detalicznej, rzemiosła, robót lub usług budowlanych, usług turystycznych, usług komunalnych itd. Wspieranie mikroprzedsiębiorczości odgrywa znaczącą rolę dla rozwoju obszarów wiejskich, optymalizacji zatrudnienia oraz poszerzenia oferty nowych produktów. Środki finansowe dla tego działania zostały podzielone na województwa, przy czym do rozdysponowania na lata 2007–2013 była kwota ponad 1 mld euro.

Formułując końcowe wnioski, należy jeszcze raz podkreślić, że agencje rządowe jako pomioty administracji publicznej realizują szereg zadań administracji publicznej. Ich zakres przedmiotowy w dużej mierze dotyczy działań, mających

³⁶ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania *Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej* objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. Nr 60, poz. 373 z późn. zm.).

³⁷ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. z 2008 r. Nr 139, poz. 883 z późn. zm.).

na celu poprawę jakości życia społeczeństwa polskiego. Stąd też wpływ na samorząd terytorialny w Polsce, a także na mieszkańców poszczególnych wspólnot samorządowych jest znaczny. Przedstawione w artykule przykłady stanowią niewielki wycinek zadań podejmowanych przez te podmioty. Niemniej jednak należy stwierdzić, że agencje państwowe wspierają samorząd terytorialny, poprawiając jego „kondycję” przez udzielenie dofinansowania na określoną działalność beneficjentów. Mieszkańcy wspólnot samorządowych mogą na co dzień korzystać z końcowych efektów uzyskanych w ramach zrealizowanego projektu. Dostrzegamy zatem, że korzysta na tym nie tylko samorząd terytorialny w ogóle, ale także przeciętny Kowalski. Dzięki temu sami mieszkańcy jednostek samorządu terytorialnego są w stanie zweryfikować, czy i jak państwo wspiera samorząd terytorialny.

Streszczenie

Agencje rządowe jako podmioty administracji publicznej wykonują szereg zadań publicznych. Zadania te w znacznej mierze dotyczą poprawy jakości życia społeczeństwa polskiego. Niemniej jednak działania agencji państwowych skoncentrowane są na pomoc, głównie finansową, poszczególnym podmiotom, w tym także jednostkom samorządu terytorialnego. W artykule zostały scharakteryzowane zadania wykonywane przez dane agencje, które wpływają na rozwój infrastruktury czy też atrakcyjność biznesową jednostek samorządu terytorialnego. Ponadto zostały wskazane przykłady oraz dane finansowe, na podstawie których możemy stwierdzić o znaczącym wpływie agencji administracyjnych na samorząd terytorialny.

Słowa kluczowe: agencja rządowa, zadanie publiczne, samorząd terytorialny, wsparcie.

Summary

Government agencies as public administrations carry out a number of public functions. These tasks are to a large extent on the quality of life of Polish society. However, the operations of state agencies are focused on support, mainly financial, the different entities, including local governments. The article characterized the tasks performed by the agencies that contribute to the development of infrastructure or the attractiveness of the business units of local government. Moreover examples have been identified and financial data on which we can state with a with significant influence on local governments.

Key words: the government agency, public task, local government, support.

Bibliografia

Bieś-Srokosz P., *Prawne zagadnienie przekazania nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa przez Agencję Nieruchomości Rolnych na przykładzie gminy*, (w:) *Samorząd terytorialny. Zasady–Finanse–Marketing*, red. M. Stych, Częstochowa–Tczew 2013.

Biuletyn Informacyjny 10/2012, Warszawa 2012.

- Dokument Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007–2013 zatwierdzonego decyzją Komisji Europejskiej z dnia 1 października 2007 r. oraz uchwałą Rady Ministrów z dnia 30 października 2007 r.
- Longchamps F., *Prawo administracyjne i wiedza o nim*, Wrocław 1968
- Longchamps F., *Założenia nauki administracji*, Wrocław 1991.
- Oslo Manual, Guidelines for Collecting and Interpretng Innovation Data, wyd. 3, 2005 r., wspólna publikacja OECD (Organisation for Economic Co-Operation and Development) oraz Eurostat (Statistical Office of the European Communities).
- Prawo administracyjne*, red. J. Boć, Wrocław 2003.
- Rabska T., *Prawny mechanizm kierowania gospodarką. Działalność prawodawcza administracji i jej uwarunkowania*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1990.
- Trzeciński J., *Rzeczpospolita dobrem wspólnym wszystkich obywateli*, [w:] *Sądownictwo administracyjne gwarantem wolności i praw obywatelskich 1980–2005*, red. J. Góral, R. Hauser, J. Trzeciński, Warszawa 2005.

Wykaz aktów prawnych

- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. Nr 229, poz. 2273, ze zm.)
- Ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. (Dz. U. z 2011 r. Nr 233, poz. 1382)
- Ustawa z dnia 10 maja 1990 r. przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 32, poz. 191, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. (Dz. U. z 2007 r. Nr 64, poz. 427 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania *Odnowa i rozwój wsi* objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. Nr 38, poz. 220)
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania *Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej* objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. Nr 60, poz. 373 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. z 2008 r. Nr 139, poz. 883 z późn. zm.)

Wykaz orzeczeń

Post. SN z dnia 9 maja 2000 r., IV CKN 29/00 (LEX nr 52672)

Strony internetowe

http://www.poig.gov.pl/Dokumenty/Lists/Dokumenty%20programowe/Attachments/116/Program_Innowacyjna_Gospodarka_zatwierdzony_przez_KE_22122011.pdf

<http://www.parp.gov.pl/index/index/498>

<http://porpw.parp.gov.pl/>

http://www.poig.gov.pl/Dokumenty/Lists/Dokumenty%20programowe/Attachments/115/Uszczegolowienie_21122012.pdf

http://www.poig.gov.pl/Dokumenty/Lists/Dokumenty%20programowe/Attachments/115/Uszczegolowienie_21122012.pdf